

SMRTNA OZLJEDA RADNIKA NA POSLOVIMA «ELEKTROMONTERA»

Dana 14. prosinca 2005. godine u djelatnosti graditeljstva na radu je poginuo radnik I.K., star 35 godina.

Prijavu putem mobilnog telefona dostavio je inspektor PU Vukovarsko-srijemske nadležnom inspektoru rada za zaštitu na radu. Neposredno nakon dojave inspektor rada je došao na mjesto događaja i utvrdio relevantne činjenice za daljnji tok inspekcijskog nadzora.

OPIS DOGAĐAJA

Analizom događaja na mjestu rada, izvršenim uvidom u predočenu dokumentaciju, izjavama odgovornih osoba utvrđeno je kako je stradali s poslodavcem ugovorio obavljanje poslova «elektromontera II. grupe». S obzirom da je poginuli radnik završio srednju tehničku školu za zanimanje elektrotehničar, imao je odgovarajuću stručnu spremu za poslove koje je obavljao u trenutku stradavanja. Toga dana radnici su trebali, među ostalim, postaviti metalne kanalice u potkrovnom dijelu srednjoškolskog objekta, te kroz njih provući električnu instalaciju. Sve to je trebalo izvesti na uzdužno orijentiranoj betonskoj gredi koja se nalazila na visini od oko 5 metara od betonske podloge tavanog prostora. Kako bi izvršili potrebne radnje, radnici su upotrebljavali jednu višu aluminijsku pokretnu skelu i jednu nižu pokretnu radnu platformu (interijer skela) dimenzija 2x2x3 metra (zadnji broj označava visinu skele s ogradom, predviđena visina radnog

podu je 2 metra). Za bušenje mjesta, na koja je trebalo učvrstiti metalne kanalice, upotrijebljena je električna bušilica. Nakon što je radnik J.M. postavio određeni broj kanalica, pridružio mu se i stradali I.K. Obojica su se prvotno nalazila na višoj aluminijskoj skeli s koje je I.K. prešao na nižu interijer skelu - radnu platformu, uhvatio se rukama za betonsku gredu, te se odgurnuo na način da je istovremeno pokrenuo i skelu na kojoj se nalazio. Cilj ove zabranjene radnje bio je doći u poziciju za postavljanje novih kanalica. U sljedećem trenutku interijer skela je počela padati, radnik je izgubio ravnotežu i leđima pao na betonsku podlogu tavanog prostora. Kratko vrijeme je pokazivao znakove života, te je potom preminuo zbog teških ozljeda stražnjeg dijela glave. Nakon što su stručne osobe zdravstvene ustanove utvrdile smrt, obavljene su rutinske radnje djelatnika kriminalističke policije i inspektora rada Državnog inspektorata.

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Uvidom u procjenu opasnosti radno mjesto «elektromontera II. grupe» definirano je kao mjesto s posebnim uvjetima rada. Inspektor rada zatražio je od poslodavca dokaze o ispunjavanju posebnih uvjeta za stradalog radnika. Poslodavac mu nije mogao predočiti dokaze jer radnika nije uputio liječniku medicine rada. Daljnjim nadzorom utvrđen je isti propust i za druge radnike koji su radili na privremenom radilištu.

Detaljnim pregledom mjesta događaja, pregledom korištenog sredstva rada (skele) i dokumentacije poslodavca iz zaštite na radu utvrđeno je sljedeće:

- poslodavac nije posjedovao tehničku dokumentaciju za interijer skelu - radnu platformu;
- kako bi odredili mjesto na koje je trebalo postaviti metalne kanalice, radnici su postavili radni pod na ogradu skele;
- teleskopska izvedba vertikala (nogice skele na izvlačenje) omogućava podešavanje razine poda najviše do visine od dva metra. U predmetnom slučaju vertikale, koje su bile izvučene 131 cm, nisu bile osigurane tipskim, za skelu predviđenim, osiguračima. Za tu svrhu upotrijebljena su neprikladna sredstva kao što su vijci za učvršćivanje salonit krovnih ploča i sl. Pretpostavlja se da je jedan od „osigurača“ ispao, te je došlo do naglog uvlačenja teleskopske vertikale i posljedičnog pada skele na kojoj se nalazio radnik;
- skela nije bila osigurana od mogućeg nehotičnog pokretanja (inače ovaj tip skele je pokretljiv u svim smjerovima), jer kotači nisu bili zakočeni, tako da se skela mogla pomicati povlačenjem uz istovremeno nesilaženje sa skele, a što je u suprotnosti s pravilima zaštite na radu;

- stradali radnik nije nosio zaštitnu građevinsku kacigu;
- poslodavac nije osigurao da najmanje jedan radnik bude osposobljen za pružanje prve pomoći na privremenom radilištu;
- poslodavac nije uputio radnike raspoređene na poslove s posebnim uvjetima rada na periodičke liječničke preglede, a zbog utvrđivanja radne sposobnosti.

U Pravilniku o zaštiti na radu, kojeg je za potrebe poslodavca izradilo ovlašteno trgovačko društvo, bio je utvrđen ovlaštenik poslodavca za poslove zaštite na radu. Prema izjavi ovlaštenika, toga dana stradali radnik nije niti trebao obavljati poslove na kojima je stradao, niti se uopće nalaziti na radilištu na kojem se događaj zbio. Naime, ovlaštenik poslodavca za zaštitu na radu, ujedno i voditelj operative, rasporedio je I.K. na obavljanje kontrolnog pregleda izvedenih radova zbog skorog tehničkog pregleda drugog, osnovnoškolskog objekta, koji se nalazio u selu udaljenom sedam kilometara od mjesta gdje je I.K. stradao. Nakon što je obavio kontrolni pregled, I.K. je zatražio dopuštenje od voditelja operative za odlazak na radilište na kojem je stradao. Kako mu je to odobreno, I.K. se našao sa svojim radnim kolegama na privremenom radilištu, tavanskom prostoru srednje škole.

POVREDA PROPISA

Poslodavac je počinio ove povrede propisa:

- Odredba članka 34., stavak 2. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03. i 100/04. - u daljnjem tekstu: Zakona), kojim je utvrđeno da poslodavac ne smije rasporediti radnika na poslove s posebnim uvjetima rada ako prethodno na propisani način nije utvrđeno da radnik ispunjava potrebne uvjete, a što je sankcionirano člankom 108., stavak 1., podstavak 17. i stavak 2. istog Zakona.
- Odredba članka 27., stavak 1. Zakona, kojom je regulirano da poslodavac ne smije dopustiti samostalno obavljanje poslova radnicima koji prethodno nisu osposobljeni da ih obavljaju bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja drugih radnika, a koja je sankcionirana odredbom članka 108., stavak 1., podstavak 11. i stavak 2. istog Zakona.
- Odredba članka 72., stavak 1. Zakona kojim je regulirano da je poslodavac dužan izvijestiti inspekciju rada o smrtnoj, težoj ili

skupnoj (dva ili više radnika) ozljedi odmah po nastanku događaja, a koji propust je sankcioniran odredbom članka 109., stavak 1., podstavak 20. i stavak 2. istog Zakona.

- Odredba članka 271., stavak 2., a u vezi članka 265., stavak 2. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 105/04. i 84/05.).

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Na temelju ovlaštenja prema odredbama Zakona o Državnom inspektoratu (N.N., br. 76/99., 96/03., 151/03., 160/04., 174/04., 33/05. i 48/05.) inspektor rada donio je rješenje o zabrani upotrebe neispravnog sredstva rada – interijer radne skele (radne platforme), rješenjem naredio poslodavcu izradu revizije procjene opasnosti, putem rješenja zabranio poslodavcu rad radnicima koji nisu bili osposobljeni za rad na siguran način, isto tako i radnicima koje poslodavac nije uputio na periodičke liječničke preglede, a koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada.

*mr. sc. Pavao Dragičević
Državni inspektorat - PJ Osijek
Ispostava u Vinkovcima*